

МОВНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯЦІЇ В МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ ТА ВІДТВОРЕННЯ ЇХ У ПЕРЕКЛАДІ

Анжела Кам'янець

Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, Львів, 79000,
Україна e-mail: angelakamianets@yahoo.com

Досліджено імпліцитні смисли, що слугують засобами маніпуляції, та механізми створення цих смислів. Проаналізовано, наскільки проблематично відтворити ці смисли в українському перекладі. Матеріалом дослідження слугують дві англomовні аналітичні статті, в яких висловлено полярно протилежні погляди щодо тієї самої політичної проблеми. Виявлено, що деякі мовні засоби маніпуляції складно відтворити в перекладі через їхню культурну специфіку.

Ключові слова: мовна маніпуляція, імпліцитний смисл, переклад.

Маніпуляція в дискурсі належить до актуальних проблем сучасної лінгвістики [див. наприклад, 4, 7, 8]. Об'єктом дослідження в межах цієї теми найчастіше буває політичний дискурс, класичними зразками якого вважають промови політичних діячів [7, с. 377]. Маніпуляцію в дискурсі здебільшого розуміють як "комунікативну та інтерактивну практику, в якій маніпулятор контролює інших людей, здебільшого проти їхньої волі чи найкращих інтересів" [7, с. 360]. Важливо, що цей контроль - не явний, а прихований, неусвідомлений для адресата. За Т. ван Дейком, маніпуляція передбачає "здійснення *неправомірного* впливу за допомогою дискурсу: маніпулятори змушують інших вірити в те, що відповідає інтересам маніпулятора і суперечить найкращим інтересам об'єкта маніпуляції" [7, с. 360, курсив автора]. Відповідно до цього визначення маніпуляція в медійному дискурсі - який очевидно перетинається з політичним - полягає в нав'язуванні адресату таких трактувань подій чи ситуацій, які вигідні маніпулятору.

Існує чималий арсенал найрізноманітніших тактик маніпулятивного впливу на суспільну свідомість, починаючи з прямої підтасовки фактів і поширення відверто неправдивої інформації, закінчуючи витонченішими способами впливу, серед яких особливо цікавими видаються лінгвістичні тактики [3, с. 221], тобто мовна маніпуляція. Мовною маніпуляцією вважають використання особливостей мови та принципів її вживання з метою прихованого впливу на адресата в потрібному для мовця напрямі. Коли приховані можливості мови мовець використовує для того, щоб нав'язати реципієнту певне уявлення про дійсність, ставлення до неї, емоційну реакцію чи намір, що не збігаються з тими, які адресат міг би сформувати самостійно, відбувається мовна маніпуляція [2, с. 145].

До класичних прикладів мовних маніпулятивних тактик належить: підкреслення власної влади й моральної вищості, дискредитація опонентів, надання подробиць "фактів", поляризація між Нами і Ними, негативне представлення Іншого, ідеологізація, емоційні заклики [7, с. 379].

Як стверджує С. Кара-Мурза, природа маніпуляції полягає в наявності подвійного впливу - поряд із повідомленням, яке посилається відкрито, маніпулятор посилає адресату "закодований" сигнал, сподіваючись, що цей сигнал викличе в свідомості адресата ті образи, що потрібні маніпулятору. Цей прихований вплив опирається на "неявне знання", яким володіє адресат, на його здатність створювати в свідомості образи, що впливають на його почуття, думки та поведінку. Мистецтво маніпуляції полягає в тому, щоб пустити процес уяви в потрібне русло, але так, щоб людина не зауважила прихованого впливу [4, с. 99].

Найважливішою властивістю дискурсу є те, що *не* сказано, але залишається імпліцитним [8, с. 27, курсив автора]. Саме імпліцитні смисли слугують ключем до розуміння механізмів мовної маніпуляції. Імпліцитний смисл - це така інформація, яка, не маючи безпосереднього формального вираження, виводиться з експліцитного змісту мовних одиниць унаслідок їхньої взаємодії зі знаннями отримувача (адресата - читача, слухача) тексту, зокрема, з інформацією, яка береться з контексту, та ситуації спілкування [1, с. 157].

Мета нашої праці - визначити в досліджуваних текстах імпліцитні смисли, що слугують засобами маніпуляції, та механізми створення цих смислів, а також з'ясувати, наскільки проблематично відтворити ці смисли в українському перекладі.

Матеріалом дослідження слугують дві аналітичні статті *The Euro Has No Clothes* [6] і *Murder on the EU Express* [10], присвячені одній темі - кризі єврозони. Ці два тексти цікаві тим, що їхні автори, аналізуючи ту саму ситуацію, цілком по-різному подають роль Німеччини в подоланні кризи. Для перекладознавчої частини важливо те, що досліджувані статті актуальні поза межами тієї країни, де вони первинно з'явилися (США), і теоретично могли би бути перекладені українською мовою. Схожі матеріали з англomовних видань *The Times*, *Independent*, *The Guardian*, *The New York Times* та інших реально перекладають і друкують в україномовних виданнях, орієнтованих на аналогічну аудиторію (наприклад, *Дзеркало тижня*, *Новинар*), щоправда найчастіше українською мовою подається лише скорочений варіант оригінальної статті. Щодо функцій українських перекладів у цільовій культурі, то можна припустити, що в цьому випадку вони мали би здебільшого збігатися з функціями оригіналів у культурі-джерелі.

У статті *The Euro Has No Clothes* автор стверджує, що Німеччина зобов'язана зробити все можливе для збереження єврозони, оскільки має моральний борг перед Європою через минуле (**Now the euro is Berlin's responsibility. Germany must consume more, carp less and conceive bigger**), водночас критикуючи Німеччину за дріб'язковість і егоїзм в умовах сучасної кризи (*But how shallow, paltry and mean-spirited has this German reaction to the euro crisis been!*). До цього висновку автор підводить читача поступово, спершу описуючи передумови створення єврозони і ситуацію, що склалася в ній тепер:

As Ireland follows Greece in the great bailout domino game, and Portugal and Spain loom, the euro can no longer take its survival for granted just because its collapse would be unthinkable.

Головний зміст цього речення полягає в тому, що дедалі більше країн єврозони потребують фінансової допомоги, відтак саме існування єдиної євровалюти опинилось під загрозою. Констатуючи цей факт, автор ніби мимохідь називає процес надання допомоги "*great bailout domino game*" - великою **грою**, що має ефект доміно. Імпліцитний смисл цієї метафори такий: у цій грі, як і в усякій іншій, хтось виграє, а хтось програє, при чому ставки високі, оскільки гра "велика". Очевидно, що таке бачення ситуації не є загальноприйнятим. Це радше суб'єктивна думка автора, яку він, утім, подає як загальновизнану істину, влітаючи в об'єктивний опис ситуації метафору. Це одна з класичних маніпулятивних тактик [8, с. 20, 32].

Розповідаючи про розширення Євросоюзу і передумови створення єврозони, автор зазначає:

A united Germany no longer needed deliverance through Europe from Hitler's painful legacy: Pan-Europeanism gave way to penny-counting.

Тобто, возз'єднана Німеччина відсунула ідею єдиної Європи на другий план, зосередившись на *penny-counting* - "рахуванні копійок". Очевидно, вислів *penny-counting* у цьому контексті має дещо негативну конотацію й інтерпретується радше як "дріб'язковість", а не "ощадливість". Це приклад іншої класичної маніпулятивної тактики - негативне представлення Іншого ("negative Other-presentation" за Т. ван Дейком [7, с. 379]) за допомогою мовних засобів.

Історію створення євро автор підсумовує такими словами:

This is the backdrop to the euro's agony, for which the latest anesthetic is the \$113 billion emergency loan to Ireland.

Описуючи начебто об'єктивну ситуацію, автор вживає у цьому реченні дві метафори - *agony* та *anesthetic*, які насправді виражають його суб'єктивну оцінку. Тобто, автор, по-перше, імпліцитно стверджує, що євро перебуває на межі краху або принаймні переживає дуже гостру кризу (про відмінність між англійським словом *agony* і українським *агонія* йтиметься далі); по-друге, навіює читачеві ідею, що позики, надані окремим країнам-членам єврозони для подолання фінансової кризи, аж ніяк не можуть реально їм допомогти, а лише тимчасово полегшують становище, як знеболювальне.

Автор погоджується з німецьким канцлером Ангелою Меркель (*...here the German Chancellor Angela Merkel is right...*), що єврозона так далі існувати не може - відшкодовувати приватні збитки банків з державних бюджетів, залучаючись до своєї "гри в наперстки" з мільярдними ставками, де бракує такого поняття як моральний ризик (*moral hazard*). Далі автор приписує Меркель вислів гебрейського походження з жаргону банкірів на Волл-Стріт:

No, as Merkel says, somebody's got to take a haircut.

Зміст цього вислову - хтось мусить щось втратити (get a trimming of another sort, where you lose something very much a part of you) [14]; буквально: "комусь доведеться підстригтись". Навряд чи

Меркель могла б реально так висловитись - тим паче, що переносне значення фрази "*take a haircut*" не дуже відоме поза межами гебрейської громади США [ibid.]. Крім того, цю фразу подано без лапок - не як цитату. Тобто, вкладаючи в уста Меркель ці слова, автор неявно приписує їй цинічний прагматизм фінансистів з Волл-Стріт. Цей прийом можна розглядати як різновид уже згаданої маніпулятивної тактики - представлення Іншого в негативному світлі.

Коментуючи небажання німців платити за помилки держав-сусідів, що опинилися у скрутному фінансовому становищі, автор вставляє такий коментар: *Hell hath no fury like a German not getting his money's worth*.

Це трансформований афоризм *Hell hath no fury like a woman scorned*, що походить із твору англійського драматурга В. Конгріва *The Mourning Bride* (*Наречена в жалобі*) і перекладається приблизно так: "Пекло не має такої люті, як покинута жінка". Тобто, автор виставляє в негативному світлі таку загалом позитивну рису німецького характеру як ощадливість: немає нічого страшнішого за німця, що змушений марно тратити гроші. Імплицитний смисл цього іронічного спостереження - німцям не варто бути такими меркантильними, коли на карту поставлено майбутнє Європи.

Розуміння механізму мовної маніпуляції важливе для максимального відтворення в перекладі імплицитних смислів оригіналу. Деякі з розглянутих засобів маніпуляції не становлять проблеми для українського перекладача. До таких належать вислови *great bailout domino game*, *penny-counting*, *anesthetic*. Дещо проблематично перекласти українською метафору *agony*, яка може тлумачитися і як "агонія", тобто "останні хвилини існування того, що гине, зникає" [5], і просто як "страждання, гостра криза" [11]. Зрозуміло, що в контексті конкретної статті вибір між цими двома варіантами доволі принциповий - перший варіант ("агонія") має більшу маніпулятивну силу, оскільки імплицитно підкреслює, що євро може не пережити кризи.

Значно складніше відтворити конотації фрази *somebody's got to take a haircut*, адже вони зумовлені належністю цього вислову до певного соціолекту. Відомо, що проблема відтворення в перекладі варіантів мови інших, ніж загальнонавчана "правильна мова", залишається здебільшого нерозв'язаною передусім тому, що типи соціолектів, інтенсивність і мета їхнього вживання зазвичай неоднакові від культури до культури [9, с. 117-118]. У конкретному випадку перекладач, в ідеалі, мав би знайти відповідну фразу з жаргону українських фінансистів, а це нелегке завдання. Можна припустити, що україномовний фінансовий жаргон менше розвинутий, ніж англійський, що формувався - як і фінансова система англійських країн - багато десятиліть. Двомовні словники - англо-українські чи англо-російські - тут мало помічні, оскільки англійський вислів *to take a haircut* до них наразі взагалі не входить. Нейтральний переклад *комусь доведеться щось втратити* абсолютно позбавлений маніпулятивних конотацій оригіналу.

Не меншу проблему для перекладу становить іронічний коментар *Hell hath no fury like a German not getting his money's worth*. Оригінальна (нетрансформована) англійська цитата *Hell hath no fury like a woman scorned* належить до прецедентних висловів і входить до словника ідіом [12]. Саме впізнаваність цієї цитати за трансформованим варіантом, що вжитий у статті, сигналізує про іронію. Відтак, український переклад речення *Hell hath no fury like a German not getting his money's worth* неминуче втратить деякі конотації оригіналу, оскільки англійський афоризм *Hell hath no fury like a woman scorned* не має стандартного загальновідомого українського відповідника, який би впізнавали за трансформованим варіантом (наприклад, таким: *Пекло не має такої люті, як німець, що змушений марно тратити гроші*) і увиразнював би іронію автора.

Цікавий з мовного погляду і певною мірою маніпулятивний також і заголовок статті - *The Euro Has No Clothes*. Адже це трансформована цитата з відомої казки Г. К. Андерсена *Новий одяг короля*, в англійському перекладі *The Emperor's New Clothes*. Цю казку перекладено понад сотнею мов світу, а цитата, що перефразована в заголовку, стала прецедентним висловом і в англійській (*The emperor has no clothes*), і в українській культурі (*Король голий*); отже, український переклад заголовку *Євро голий* зберігає оригінальний смисл, а саме: всі роблять вигляд, що євро - міцна і надійна валюта, а насправді євро на межі краху.

Автор другої статті, яка є об'єктом цієї розвідки, *Murder on the EU Express*, зовсім по-інакшому оцінює поведінку Німеччини в умовах сучасної кризи. На його думку, Німеччина вже сповна спокутувала старі гріхи й не зобов'язана надалі виручати більш легковажних партнерів по євросоні (*For five decades after World War II, a penitent Germany paid up... But the era of war guilt is now over...*). Цей висновок відкрито звучить аж наприкінці статті, як і в попередньому випадку. А перед цим автор

описує ситуацію в євросоні, акцентуючи передусім на відмінностях між "ядром" на чолі з Німеччиною (*German-dominated core*) і "слабкою периферією" (*ailing periphery*).

Спочатку автор формально визнає: зовні складається враження, що лідери країн-членів євросоні таки мало-помалу просуваються до давньої заповітної мети - тіснішого союзу:

Outwardly, it's true, Europe's leaders still appear to be inching toward their long-cherished goal of "ever closer union."

Однак у цьому реченні аж двічі зазначено, що так лише виглядає зовні (*outwardly, appear*). Це створює імпліцитний смисл, що насправді європейські лідери лише вдають, що й досі прагнуть до тіснішого об'єднання. Таку інтерпретацію підказує й те, що слова *ever closer union* узято в лапки. (Цей вислів первинно походить із Договору про заснування Європейського Економічного Співтовариства; внаслідок багаторазового цитування сьогодні його можна вважати прецедентним висловом.) Лапки сигналізують, що автор дистанціюється від цієї ідеї, тобто виражає певне ставлення до неї, а саме - іронізує. Варто зазначити, що ця цитата є й у попередній статті і там вона теж звучить дещо іронічно - як докір європейцям за те, що ті не зуміли втілити власну задекларовану мету - "дедалі міцніший союз"; натомість це вдалося американцям (*Nothing like a United States of Europe has ever been built before, a half-billion people brought together not through conquest but by the idea of "ever closer union."*).

Іронічні репліки трапляються в статті й далі. Зокрема, окресливши величезну різницю між сучасними темпами зростання німецької й грецької економік, автор додає: *So much for the convergence monetary union was meant to bring* (Оце вам і все зближення, яке мав принести валютний союз). Ця репліка - хрестоматійний приклад вербальної іронії.

Порівнюючи ситуацію в банківському секторі США і Європи, автор зазначив, що в Європі, на відміну від США, жоден великий банк не збанкрутував, оскільки всі інституції, "надто великі, щоб збанкрутувати", одержали допомогу від держави:

In Europe the story was different. There was no big bank failure; all "too big to fail" institutions were rescued.

Вислів *too big to fail* символізує теорію, згідно з якою деякі фінансові установи настільки великі й взаємопов'язані, що їхнє банкрутство було б для економіки катастрофічним; відтак держава повинна підтримувати ці установи, щоб не допустити їхнього банкрутства [13]. Те, що цей вислів узято в лапки, свідчить про іронію - очевидно, автор не зовсім погоджується з цією теорією.

Крім іронізування, автор вдається до ще однієї класичної маніпулятивної тактики - негативного представлення Іншого, в цьому випадку - несимпатичних йому країн-членів валютного союзу, що опинилися в скрутному фінансовому становищі. Зокрема, автор повідомляє - без особливої потреби - що чотири країни, які належать до "слабкої периферії", заробили прізвисько *PIGS* (тобто "свині"):

Then, within the euro zone, there is the widening economic rift between the German-dominated core and the ailing periphery—the countries cursed with the unflattering acronym PIGS (Portugal, Ireland, Greece, and Spain).

Зрозуміло, що інформація про "несхвальний акронім" не несе жодного змістового навантаження, а лише доповнює негативний образ "периферії".

Описуючи відмінності між "ядром" і "периферією" євросоні, автор зазначив, що ірландці та їм подібні сприйняли зниження відсоткових ставок як сигнал, щоб позичати без міри:

...people in countries like Ireland took the post-1999 reduction in interest rates - one of the most obvious benefits to the periphery of euro membership—as a signal to go on a borrowing binge.

Вислів *to go on a borrowing binge* належить до розмовного реєстру [11], отже, в цьому контексті має певне емоційне забарвлення, тобто імпліцитно виражає певне ставлення автора, а саме: несхвалення такої поведінки. Українським відповідником могло би бути щось на кшталт: "... набрати кредитів як жаба мулу".

Негативний образ Іншого доповнюють епітети, якими автор у кінці статті щедро наділяє країни "периферії":

The mood of the German voter can be summed up as follows: No More Herr Nice Guy. So the tax-dodging Greeks, the feckless Irish, and the bone-idle Portuguese expect the thrifty German worker to write them yet another check?

Отже, греки ухиляються від податків, ірландці безтолкові, а португальці ліниві як пси (буквально: ліниві до кісток). Водночас німецький трудівник у цього автора ошадливий (*thrifty*), а не дріб'

язковий, як у попереднього. Позитивний образ німців доповнює також фраза *No More Herr Nice Guy*, смисл якої полягає в тому, що працьовиті й дисципліновані німці більше не хочуть утримувати безпорадну й безвідповідальну "периферію".

Деякі з засобів маніпуляції, що вжиті в цій статті, не складно відтворити в українському перекладі. До таких належать, зокрема, епітети *tax-dodging, feckless, bone-idle, thrifty*, а також вислів *to go on a borrowing binge*. Отож, під час перекладу прецедентних висловів *ever closer union* і *too big to fail* неминуче відбудуться деякі смислові втрати, оскільки українські відповідники *дедалі міцніший союз і надто великі, щоб збанкрутувати* поки що не належать до прецедентних висловів в українській культурі, не мають чітких конотацій, хоч і трапляються в публіцистичних текстах, переважно в перекладах з англійської мови. Зокрема, існує український переклад англomовної книжки Десмонда Дайнена, яка так і називається: *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*. **В українському перекладі назва звучить: Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції.**

Доволі складно відтворити українською фразу *No More Herr Nice Guy*, що є перефразованим прецедентним висловом *No more Mr. Nice Guy!*, який належить до розмовного реєстру й означає, що "ви припиняєте поводитися чесно і справедливо" [11]; буквально: *Немає більше містера Класного Хлопця!* Еліс Купер у 1972 р. написав пісню з такою назвою, тим часом саме поняття *nice guy* виникло набагато раніше з афоризму *Nice guys finish last. Nice guy* "ставити потреби інших попереду власних, уникає конфронтацій, догоджає іншим, надає емоційну підтримку і загалом поводить себе люб'язно з жінками" [13]. Очевидно, в українській культурі немає аналогічного стереотипного поняття як немає і стандартного перекладу фрази *No more Mr. Nice Guy!*, за яким би закріпилися відповідні конотації. Можна спробувати використати в українському перекладі фрази *No More Herr Nice Guy* інше стереотипне поняття, що зрозуміле в українській культурі - наприклад, *добрий дядя: "Немає більше доброго дяді німця"*. Поняття *добрий дядя* дещо відрізняється від *nice guy*, однак спільним між цими двома поняттями є те, що і перший, і другий готові безкорисливо допомагати іншим, а саме це найважливіше в контексті конкретної статті.

Найбільшу ж складність для перекладу, безумовно, становить "несхвальний акронім" *PIGS*, утворений із початкових літер назв чотирьох країн. Пояснити його зміст в українському перекладі можна хіба що описово, але в кожному разі він навряд чи здаватиметься читачеві перекладу таким самим дотепним і влучним, як читачеві оригіналу - тобто частково втратить свою маніпулятивну силу.

Отже, в аналізованих статтях виявлено такі маніпулятивні тактики: подання суб'єктивної думки як загально визнаної істини, передусім за допомогою метафор; негативне представлення Іншого за допомогою епітетів, іронії, соціолекту та емоційно-забарвлених фраз з розмовного реєстру; іронічне ставлення до відомих ідей, що асоціюються з Іншим або вигідні Іншому, яке виражається за допомогою прецедентних висловів у лапках.

З погляду перекладу проблемними здебільшого є лише ті засоби мовної маніпуляції, що тісно прив'язані до культури-джерела (прецедентні тексти, соціолект) або ж до структурних особливостей мови оригіналу (акронім). Відтворити в перекладі "закодовані сигнали", що створюються за допомогою прецедентних висловів і соціолектів, особливо складно, оскільки їхні імпліцитні смисли відчитуються лише за наявності конкретних культурно-специфічних фонових знань. (Виняток становлять прецедентні вислови та соціолекти, що наявні в культурі-джерелі і в цільовій культурі). Якщо ж у перекладі ці смисли експлікувати, то вплив на адресата перестане бути прихованим, як того потребує маніпуляція.

Дещо контрoверсійним може видатися питання, *чи потрібно* відтворювати в перекладі мовні засоби маніпуляції. Універсальну відповідь на це питання дати складно - особливо у світлі сучасних теорій про природу перекладу - однак, щодо розглянутих статей, то очевидно, що їхня основна функція - не так інформувати, як саме нав'язати адресату певне трактування ситуації, причому не тільки за допомогою аргументів, а й за допомогою маніпулятивних тактик. Отже, засоби мовної маніпуляції відіграють у цих текстах ключову роль, а відтак повинні бути відтворені в перекладі.

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: [підручник] / Ф. С. Бацевич. - К. : ВЦ Академія, 2004. - 344 с. 2. Борисова Е. Импліцитность в языке и речи / Е. Борисова, Ю. Мартемьянов. - М. : Языки русской культуры, 1999. - 200 с. 3. Гронская, Н. Э. Языковые механизмы манипулирования массовым политическим сознанием / Н. Э. Гронская // Вестник Нижегородского лингвистического университета. - Нижний Новгород, 2000.

- С. 220-231. 4. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием / Сергей Кара-Мурза. - М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. - 832 с. 5. ABBYY Lingvo 12 [Электронный ресурс]. - ABBYY Software, 2006. - 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). - Систем. вимоги: 350 MHz; 128 Mb RAM; CD-ROM Windows 98/SE/ME/2000/XP/ - Заголовок з титул. екрану. 6. Cohen R. The Euro Has No Clothes / Roger Cohen // The New York Times. - [Electronic resource]. - [Cited 2010, 29 Nov.]. - Mode of access: <http://www.nytimes.com/2010/11/30/opinion/30ihtedcohen.html?scp=1&sq=the+euro+has+no+clothes&st=nyt> 7. Dijk van T. A. Discourse and manipulation / Teun A. van Dijk // Discourse and society. - London: SAGE Publications, 2006. - P. 359383. 8. Dijk van T. A. Discourse, knowledge, power and politics. Towards Critical Epistemic Discourse Analysis / Teun A. van Dijk. - [Electronic resource]. - [Cited 2011, 13 June]. - Mode of access: <http://www.discourses.org/UnpublishedArticles/Discourse,%20knowledge,%20power%20and%20politics.pdf> 9. Fawcett P. Translation and Language. Linguistic theories explained. - Manchester: St. Jerome Publishers, 1997. - 161 p. 10. Ferguson N. Murder on the EU Express / Niall Ferguson // Newsweek. - [Electronic resource]. - [Cited 2011, 03 Apr.]. - Mode of access: <http://www.newsweek.com/2011/04/03/murder-on-the-eu-express.html> 11. Longman Dictionary of Contemporary English [Электронный ресурс]. - Pearson Education, 2005. - 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). - Систем. вимоги: 350 MHz; 128 Mb RAM; CD-ROM Windows 98/SE/ME/2000/XP/ - Заголовок з титул. екрану. 12. The Free Dictionary. - [Electronic resource]. - [Cited 2011, 13 June]. - Mode of access: <http://idioms.thefreedictionary.com> 13. Wikipedia. - [Electronic resource]. - [Cited 2011, 13 June]. - Mode of access: <http://en.wikipedia.org/> 14. WordReference.com. Language Forums. - [Electronic resource]. - [Cited 2011, 13 June]. - Mode of access: <http://forum.wordreference.com/showthread.php>

ЯЗЫКОВЫЕ СРЕДСТВА МАНИПУЛЯЦИИ В МЕДИЙНОМ ДИСКУРСЕ И ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ ИХ В ПЕРЕВОДЕ

Анжела Камянец

Львовский национальный университет имени Ивана Франко, ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина -mail: angelakamianets@yahoo.com

Исследованы имплицитные смыслы, служащие средствами манипуляции, и механизмы создания этих смыслов. Проанализировано, насколько проблематично воссоздать эти смыслы в украинском переводе. Материалом исследования служат две англоязычные аналитические статьи, представляющие два полярно противоположных взгляда на одну и ту же политическую проблему. Обнаружено, что некоторые языковые средства манипуляции сложно воспроизвести в переводе в связи с их культурной спецификой.

Ключевые слова: языковая манипуляция, имплицитный смысл, перевод.

THE LINGUISTIC MEANS OF MANIPULATION IN MEDIA DISCOURSE AND THEIR REPRODUCTION IN THE TRANSLATION

Angela Kamianets

Ivan Franko National University of Lviv, 1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine e-mail: angelakamianets@yahoo.com

The article identifies implicit meanings functioning as means of manipulation and studies some ways in which these meanings are generated laying emphasis on their reproduction in the Ukrainian translation. Two analytical articles expressing opposite views on the same political problem serve as the material of the present study. It has been shown that some culture-bound linguistic means of manipulation may be difficult to reproduce in the translation.

Key words: linguistic manipulation, implicit meaning, translation.

Стаття надійшла до редколегії 06.06.2011 р.
Статтю прийнято до друку 10.10.2011 р.